

Nr 5: Zatrudnianie cudzoziemców jako szansa dla (post)pandemicznego biznesu

Przed wybuchem epidemii w Wielkopolsce sukcesywnie rosły zatrudnienie oraz zapotrzebowanie na pracowników spoza granic Polski. W zatrudnianiu cudzoziemców upatrywano szansy na obsadzenie miejsc pracy, których nie były w stanie zapełnić rodzime zasoby kadrowe. Pandemiczny kryzys spowodował pojawienie się utrudnień dla migracji do i z naszego kraju, ale nie zmniejszył znaczenia cudzoziemców na rynku pracy w naszym województwie. W piątym numerze broszury Obserwatorium przedsiębiorcom przedstawiamy najważniejsze informacje dotyczące wielkopolskich imigrantów, podpowiadamy, jak zatrudnić cudzoziemca, a także przyglądamy się korzyściom, jakich zatrudnienie cudzoziemców może dostarczyć wielkopolskim firmom.

Życzymy użytecznej lektury!

STATYSTYKI

Cudzoziemcy w Polsce. Cudzoziemcy w Wielkopolsce

2019*

2020**

	2019	2020
Pobyt czasowy	24318	30337
Zarejestrowanie pobytu ob. UE	4496	4494
Pobyt stały	2920	3460
Pobyt rezydenta długoterminowego UE	418	515
Pozostałe	403	493

*dane za cały rok 2019 **dane za rok 2020 uwzględniają okres od stycznia do września 2020

Grafiki prezentują, ilu wielkopolskich cudzoziemców dysponowało ważnymi dokumentami uprawniającymi do pobytu w Polsce we wrześniu 2020 roku.

Jak podają media, lockdown związany z pandemią COVID-19 spowodował zmniejszenie liczby imigrantów na polskim rynku pracy o około 10%, czyli ponad 100 tys. osób. Dane dotyczące województwa wielkopolskiego wskazują jednak, że **łączna liczba cudzoziemców legalnie przebywających w regionie wzrosła od zeszłego roku o nieco mniej niż 7 tys. Obecnie grupa ta liczy już prawie 40 tys. osób.** Zdecydowana większość to obywatele Ukrainy w wieku produkcyjnym dysponujący czasowym zezwoleniem na pobyt, z których ponad 63% stanowią mężczyźni.

Zezwolenia na pobyt w Polsce (stan na wrzesień 2020 roku)[1]:

451 118 osób (w tym **80 957** osób na pobyt stały).

Najwięcej cudzoziemców dysponowało aktualnymi zezwoleniami na pobyt w województwach:

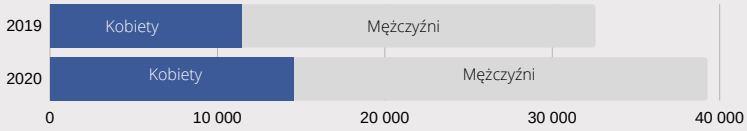
- mazowieckim 117 692 (w tym 28 298 na pobyt stały),
- małopolskim 51 633 (w tym 6 720 na pobyt stały),
- **wielkopolskim 39 245 (w tym 3 460 na pobyt stały),**
- dolnośląskim 37 131 (w tym 7 783 na pobyt stały).

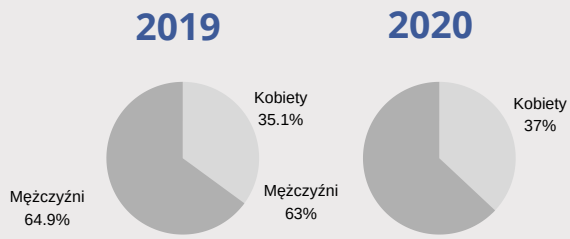
1 Przedstawione informacje dotyczą liczby cudzoziemców aktualnie dysponujących ważnymi dokumentami uprawniającymi do pobytu w Polsce (nie mylić z liczbą wydanych zezwoleń na pobyt w danym roku). Dane pochodzą z aktualizowanej na bieżąco strony internetowej Urzędu ds. Cudzoziemców.

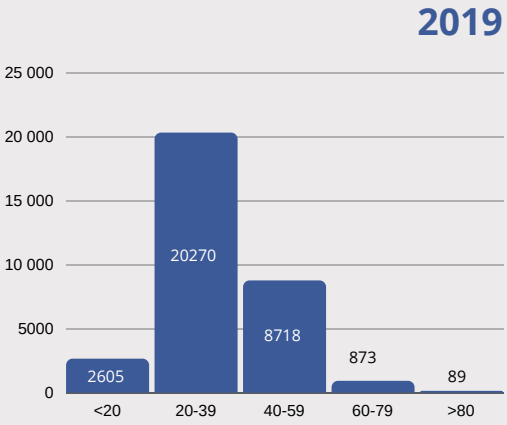
DANE DEMOGRAFICZNE CUDZOZIEMCÓW*

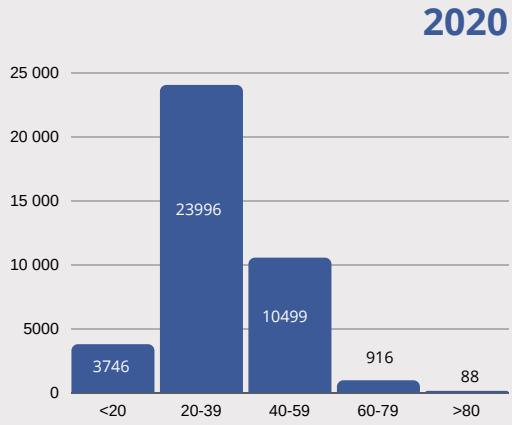
PŁEĆ

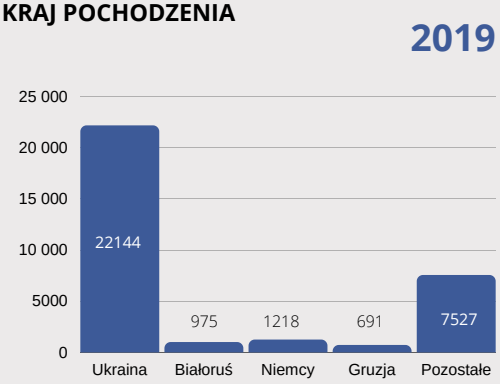

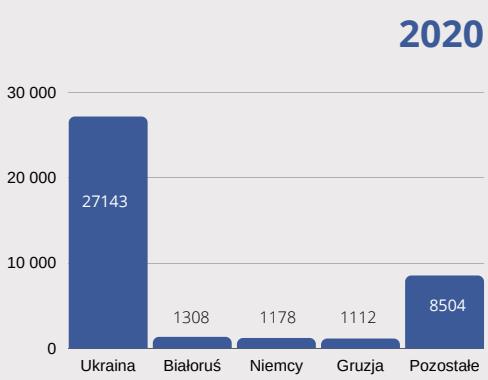
WIEK

KRAJ POCHODZENIA

*dane za cały rok 2019, dane za rok 2020 uwzględniają okres od stycznia do września 2020

PORADNIK

Jak zatrudnić cudzoziemca?

PRZED ZATRUDNIENIEM:

1. Ustal, jakiego pracownika, o jakich kwalifikacjach potrzebujesz, jakie zarobki możesz mu zaproponować i na jaki okres chcesz go zatrudnić.

2. Zatrudnienie cudzoziemca jest złożone proceduralnie, dlatego dobrze rozpoznaj podstawy prawne i uwarunkowania tego procesu.

   Z pomocą przychodzą **praktyczne przewodniki**, które wyjaśniają najważniejsze kwestie, m.in. jakie akty prawne regulują zatrudnianie cudzoziemców z poszczególnych krajów w Polsce, którzy cudzoziemcy i pod jakimi warunkami mogą pracować na terenie RP oraz jak się o nie ubiegać, jakie obowiązki leżą po stronie pracodawcy, w jakim kraju ubezpieczyć pracownika i opodatkować jego dochody, w jakim języku spisać umowę etc.:

   - Jak zatrudniać cudzoziemców?
   - ABC zatrudniania obcokrajowca w firmie
   - Legalność zatrudnienia cudzoziemców

3. Dokonaj rozeznania w dostępności pracowników cudzoziemskich na rynku pracy i ustal, z jakiego kraju będzie pochodził Twój przyszły pracownik. Na terenie województwa wielkopolskiego bardzo prawdopodobne, że będzie to obywatel jednego z krajów spoza UE: Ukrainy, Białorusi lub Gruzji.

   W świetle obowiązujących przepisów znacznie łatwiej jest zatrudnić pracownika posiadającego obywatelstwo jednego z krajów Unii Europejskiej oraz z państwa, z którym Polska zawarła umowę o swobodnym przepływie osób. **Zatrudnianie w obrębie UE nie wymaga uzyskania zezwolenia**, regulowane jest przez Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) NR 492/2011 z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie swobodnego przepływu pracowników wewnątrz Unii (Dz.Urz.UE.L 2011 Nr 141, str. 1).

PORADNIK

Jak zatrudnić cudzoziemca? cd.

Zezwolenia wymaga natomiast zatrudnienie pracownika spoza terenu UE
(poza uzasadnionymi przypadkami, wyszczególnionymi tutaj w pkt. 3. Kiedy pracownik musi posiadać zezwolenie na pracę i jak je uzyskać?). Zgodnie z art. 87 ust. 1 pkt 12 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy cudzoziemiec – obywatel państwa niebędącego członkiem Unii Europejskiej (UE) lub Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), w tym m.in. obywatel Ukrainy – może legalnie pracować na terytorium RP, jeżeli legitymuje się:

- **zezwoleniem na pracę** oraz
- **ważnym zezwoleniem na pobyt w Polsce** w formie uprawniającej do wykonywania pracy (nie może to być np. wiza wydana w celu turystycznym), wydanym przez właściwego wojewodę. Informacje dotyczące legalizacji pobytu obywateli spoza UE w województwie wielkopolskim dostępne są na stronie Wydziału Spraw Cudzoziemców Wielkopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Poznaniu.

Więcej informacji: Ogólne zasady podejmowania pracy na terytorium Polski przez cudzoziemców z państw nienależących do UE/EOG, Jak zatrudnić pracownika z Ukrainy – krok po kroku?

4. Rozpocznij nabór i ustal warunki zatrudnienia oraz wstępne warunki umowy o pracę (do przyszłej negocjacji). Sporządź krótką informację dla zatrudnionego, jakie warunki musi spełnić, aby być zatrudnionym oraz ogólny wzór umowy, ale zawierający kluczowe, obligatoryjne klauzule.

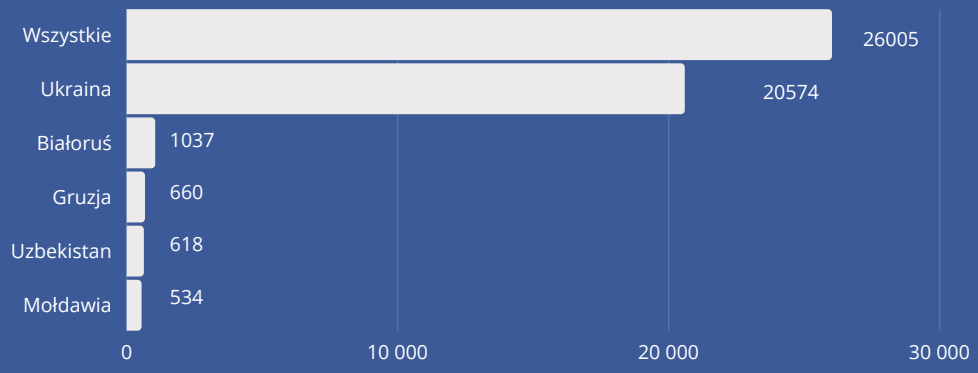

STATYSTYKI

Cudzoziemcy na wielkopolskim rynku pracy

ZEZWOLENIA NA PRACĘ

Liczba zezwoleń na pracę wydanych w I połowie 2020 r. w województwie wielkopolskim (dane MRPiPS)

Liczba zezwoleń na pracę wydanych w I połowie 2020 r. w województwie wielkopolskim według najliczniejszych sekcji PKD (dane MRPiPS)

	Ogółem wydane zezwolenia na pracę	C - Przetwórstwo przemysłowe	F - Budownictwo	H - Transport i gospodarka magazynowa	N -Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca
Wszystkie	26005	6105	4202	5588	7180
W tym dla obywateli Ukrainy	20574	4663	3563	4640	5350

Liczba zezwoleń na pracę wydanych w I połowie 2020 r. w województwie wielkopolskim wg najliczniejszych grup wielkich Klasyfikacji Zawodów i Specjalności (dane MRPiPS)

	Ogółem wydane zezwolenia na pracę	robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	pracownicy wykonujący prace proste
Wszystkie	26005	7225	6169	10238
W tym dla obywateli Ukrainy	20574	5541	5198	7937

OŚWIADCZENIA O POWIERZENIU PRACY CUDZOZIEMCOM

Liczba oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcom wpisanych do ewidencji w I półroczu 2020 r. w powiecie poznańskim
(dane wszystkich PUP w województwie)

	Województwo wielkopolskie	Aglomeracja poznańska
Ogółem	**63 333**	**29 177**
Ukraina	56 169	25 939
Białoruś	1 994	1 229
Gruzja	2 845	1 223
Mołdawia	1 930	532
Rosja	358	236
Armenia	37	18

ZEZWOLENIA NA PRACĘ SEZONOWĄ

Liczba zezwoleń na pracę sezonową wydanych w I półroczu 2020 r. w województwie wielkopolskim

Wszystkie	3 921 (w tym dla obywateli Ukrainy: 3727)
Aglomeracja poznańska	**696**

Źródło: Centralny System Analityczno-Raportowy MRPiPS, dane na dzień 26.08.2020

PORADNIK

Jakie korzyści daje zatrudnianie cudzoziemców?

Cudzoziemcy na polskim rynku pracy stanowią więc kapitał ludzki wart zagospodarowania z wielu powodów. Pamiętajmy, że ich zatrudnienie to nie sposób na obniżenie kosztów pracy, ale inwestycja, która zaradnemu przedsiębiorcy pozwoli uzupełnić luki kadrowe i podnieść zyski firmy.

Korzyści z zatrudnienia cudzoziemców:

- **cechuje ich determinacja do pracy, elastyczność wobec warunków, pracowitość, rzetelność,chętnie podejmują pracę w godzinach nadliczbowych i w dni ustawowo wolne od pracy** – dopełniają złożonych formalności i przemierzają setki kilometrów po to, aby szybko uzupełnić zasoby budżetów rodzin pozostawionych w kraju,
- **gotowi są podejmować prace, do których brakuje chętnych wśród polskich pracowników**, dotyczy to zarówno stanowisk wymagających niskich kwalifikacji, jak i stanowisk wymagających wysokich kwalifikacji, na potrzeby których **gotowi są uczestniczyć w specjalistycznych kursach, dokształcić się, zmienić zawód,**
- często przyjeżdżają do Polski na pobyt czasowy, w związku z czym **chętnie obejmują stanowiska sezonowe, odpowiadając na tymczasowe zapotrzebowanie pracodawców**,
- **są mobilni oraz dyspozycyjni** – zazwyczaj przyjeżdżają wyłącznie do pracy, nie są więc dla nich problemem wyjazd, delegacja czy zmiana miasta, w którym pracują,
- **niezwykle rzadko biorą wolne z powodów zdrowotnych lub rodzinnych**,
- Polaków i narody z Europy Wschodniej, jak Ukraińcy czy Białorusini, łączą **podobieństwo kultury i języka**, co ułatwia komunikację z zespołem i pracodawcą, sprawia, że **szybko adaptują się w nowym środowisku**, a także jest atutem w przypadku zawodów wymagających komunikacji z polskimi obywatelami, m.in. zawód opiekuna osób starszych. Dodatkowo w Poznaniu dostępne są bezpłatne kursy językowe dla imigrantów anglo- i rosyjskojęzycznych.

Źródło: opracowanie własne OGiRPAP, Wady i zalety zatrudniania pracowników z Ukrainy, Zalety zatrudniania Ukraińców

Wokół zatrudnienia obywateli krajów Europy Wschodniej ukształtowało się wiele niekoniecznie pozytywnych stereotypów. Tymczasem m.in. obywatele Ukrainy migrujący do Polski to coraz częściej osoby, które bezpośrednio przed wyjazdem mieszkały w dużych miastach, gdzie zdobywały wykształcenie i doświadczenie zawodowe, a po przyjeździe do naszego kraju musiały zacząć pracę niezgodną z własnym wykształceniem lub poniżej własnych kwalifikacji (cudzoziemcy przebywający w Polsce posiadają zazwyczaj dyplom poświadczający wykształcenie średnie). Niektórzy podejmowali odważną decyzję o przekwalifikowaniu się w naszym kraju.

źródło: opracowanie własne OGiRPAP na podstawie raportów badawczych dot. cudzoziemców z całej Polski z lat 2012-2020.

Wpływ pandemii na możliwości zatrudniania cudzoziemców – o czym pamiętać?

Media donoszą o stale pojawiających się utrudnieniach dla migracji międzynarodowej do i z Polski.

Co zrobić gdy cudzoziemcowi przebywającemu w Polsce w dniu 14 marca 2020 r., kończy się legalny pobyt? Co zrobić gdy kończy się oświadczenie lub zezwolenie na pracę?
Te kwestie reguluje **Ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych**.

Obserwatorium Gospodarki i Rynku Pracy Aglomeracji Poznańskiej

Obserwatorium Gospodarki i Rynku Pracy Aglomeracji Poznańskiej działa przy Centrum Doradztwa Zawodowego dla Młodzieży w Poznaniu. Celem OGiRPAP jest dostarczanie informacji na temat sytuacji społeczno-gospodarczej regionu oraz kondycji lokalnego rynku pracy instytucjom zajmującym się wyznaczaniem kierunków rozwoju edukacji i gospodarki, doradcom zawodowym, a także rodzimym przedsiębiorcom.

Autorka: Hanna Kroczak,
Koncept i skład broszury: Ewelina Szymańska
zdjęcia: Canva.com

Znajdziesz nas: